

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ РІШЕННЯ ДИТЯЧИХ ТАБОРІВ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано основні види дитячих таборів та соціальні передумови для їх формування. Виділені та досліджені всі важливі аспекти функціонального зонування дитячих таборів та розглянуто архітектурно-планувальне рішення для створення сучасних таборів, що дозволить задовольняти потреби дітей.

Ключові слова: дитячий табір, функціональне зонування, архітектурно-планувальне рішення, зони відпочинку.

Abstract: *The main types of children's camps and social preconditions for their formation are analyzed. All important aspects of functional zoning of children's camps are singled out and researched and the architectural-planning decision for creation of modern camps that will allow to satisfy children's needs is considered.*

Keywords: children's camp, functional zoning, architectural and planning solution, recreation areas.

Вступ

Літні канікули для школярів - це відновлення здоров'я, і розвиток творчого потенціалу, вдосконалення особистісних можливостей, і залучення до культурних і освітніх здібностей, і входження в систему нових соціальних комунікацій, і втілення власних планів в майбутнє, і задоволення індивідуальних зацікавлень в особисту сферу діяльності.

Одна з найбільш поширених варіантів літнього відпочинку дітей, підлітків та юнаків - є дитячі табори. Літній табір є, з одного боку, формою організації вільного часу дітей різного віку, статі, з іншого - простором для оздоровлення як фізичного, так і морального, розвитку художньої, технічної, соціальної творчості дитини.

Дитячий табір - це вид відпочинку, який стабільно користується популярністю у дітей і підлітків. Традиційно у всьому світі дитячі табори організовуються в найбільш сприятливих місцях на природі, в лісистій місцевості, біля річок і озер, на берегах морів. Діти в період відпочинку знаходяться не тільки в межах кордонів табору, а й здійснюють піші походи, сплави по байдарках і плотах, а вечорами часто збираються біля багаття [2].

На сьогоднішній день, крім традиційних, дітям пропонується і безліч спеціалізованих таборів: музичні та художні, тенісні та футбольні, з верховою їздою, з навчанням іноземним мовам або програмування, з поглибленим вивченням математики. Є і табори зі складною специфікою: наприклад, зі спеціальної води для зниження ваги для підлітків з тренінгом лідерських якостей і т.д. Для можливості грамотної реалізації перерахованих програм відпочинку, в першу чергу, потрібна правильна організація простору для діяльності та відпочинку хлопців. У цьому випадку головним завданням для архітектора є створення комфортного за всіма критеріями архітектурного простору таборів.

У зв'язку з цим необхідностю створення нових сучасних таборів, які мають сучасний архітектурний вигляд, функціональний склад що дозволить задовольнити потреби сучасних дітей, а також посприє залученню дітей які раніше не віддавали перевагу такому відпочинку [1].

Результати дослідження

Перспективний розвиток архітектурно-планувальної організації дитячих таборів ґрунтується на системі заміського відпочинку дітей. Він формується за рахунок часткового виносу дитячих установ за міську територію з зон масового перебування або тривалого відпочинку дорослих.

Дитячі табори розраховані на різний вік: від дошкільнят до 18-19 - річних дівчат та юнаків. Основна мета більшості таборів-освітній, культурний і фізичний розвиток. В умовах повної безпеки і

сприятливого навколишнього середовища хлопці, відпочиваючи в таборах, можуть відчуті себе набагато доросліше і самостійніше, ніж вдома.

За часом діяльності дитячих таборів можна виділити наступні:

- цілорічні (працюють протягом усього року);
- сезонні (що працюють під час літніх (літній табір), осінніх, зимових (наприклад, гірськолижні табори) та / або весняних шкільних канікул);
- табір вихідного дня.

За місцем проведення дитячі табори бувають:

- стаціонарні-розташовані на одному і тому ж місці, в капітальних будівлях-корпусах;
- наметові -можуть розташовуватися практично в будь-якому мальовничому місці на природі, де простір дозволяє встановити кілька великих наметів та інше;
- виїзні табори, які кожного разу орендують приміщення для проведення зміни - одне і те ж приміщення (базу інших таборів, готелі, відділи або бази відпочинку) або різні приміщення в різних місцях[4].

Дитячі табори орієнтовані тільки на сезонну роботу виявляються нерентабельними, і їх власники прагнуть перепрофілювати такі установи для отримання більшого прибутку протягом кварталу. Створення цілорічних таборів сприяє створенню моделі дитячого табірної відпочинку, заснованої на освітньому відпочинку, кваліфікованому персоналі при розвиненій інфраструктурі. Підвищення попиту на відпочинок в таборі в позасезонний час можна здійснити за допомогою покращення комфорту проживання, перепрофілювання в сімейний відпочинок, введення освітньої програми.

Будь-який табір має певний склад обов'язкових об'єктів що входять до нього, таких як: адміністративний корпус, господарський корпус, харчовий блок, культурно-спортивний майданчик та ін. Для того щоб раціонально пов'язати формування ділянки і витрати на створення даних об'єктів з місткістю табору доцільно розраховувати 150м² на людину при місткості 400-800 дітей. Оскільки об'єкти, що входять в міжтабірний центр, різноманітні за своїм призначенням і формою обслуговування територію слід ділити на функціональні зони:

- активного відпочинку (стадіон, спортивні майданчики тощо.);
- тихого відпочинку (кіно-концертний зал, літній амфітеатр, паркові прогулянкові зони та ін.);
- спальні корпуси (для обслуговуючого персоналу, для викладацького складу, для родичів відпочиваючих дітей);
- централізації обслуговування таборів (кухонний блок, складські та побутові приміщення, інженерні об'єкти обслуговують територію і ін.)[3].

Кожен дитячий табір відпочинку повинен мати окремий під'їзд до території та місця для стоянки автомобілів. При вході необхідно передбачити внутрішньо-табірну зону для збору дітей та формування загонів. Також на території табору повинні бути передбачені майданчики для загонів роботи, майданчики для масових заходів з сидічими місцями і інші майданчики для загального збору дітей. Також на території табору обов'язково має бути запроектована адміністративна зона, яка включає в себе адміністративно-житловий корпус, а також місце для очікування; також має бути - медична зона, в якій розміщують медичний пункт та ізолятор;

Архітектура споруд дитячого табору повинна бути функціональною, гармоніювати з навколишнім середовищем, вписуватися в ландшафт, як за формою так і конструкціям відповідати клімату самого табору.

Територію дитячого табору рекомендується ділити на функціональні зони: житлову, спортивну, культурно-дозвільну, масових заходів, паркову, господарсько-побутову та ін. та групувати їх за типом активності і виробленого шуму.

До зон відпочинку відносяться спальні корпуси, дозвільний центр, прогулянкові паркові зони.

До зон активності - спортивні об'єкти, майданчики для загонів роботи, об'єкти господарсько-побутового обслуговування.

Функціональні зони табору необхідно розташовувати з урахуванням розташування всіх функціональних зон та міжтабірного центру поєднуючи між собою схожих за призначенням (рис.1).

Важливими вимогами формування архітектури табору, подібні за своїми функціями, є своєрідність, оригінальність, унікальний, що досягаються з урахуванням місцевих природно – кліматичних умов, історичних і національних традицій. Кольорове рішення архітектури дитячого табору-важливий фактор для організації його архітектурно – естетичної композиції.

Основне завдання колірної рішення зовнішнього середовища-сприяти єднанню з природним

оточенням, виявленню основної ідеї, концепції дитячого табору, а також об'єднання архітектури та об'єктів архітектурного середовища в єдине ціле.

Рис. 1 - Функціональне зонування території дитячого табору

Приміщення їдальні в залежності від прийнятого архітектурно-планувального рішення може розташовуватися або в зоні спальних корпусів або в громадському центрі табору. У цілорічних таборах необхідно передбачати зв'язок їдальнею зі спальними корпусами через теплу перехідну зону. Орієнтацію вікон житлових корпусів по можливості слід робити на море або лісо-паркову зону. У разі об'єднання в межах табору різних вікових груп їх зона перебування повинні бути розмежовані між собою.

Спортивні об'єкти повинні розташовуватися в основному на відкритих майданчиках з мінімальним необхідним обладнанням, спеціалізованим під конкретний вид спорту (сітки, кільця, ворота та ін.). Криті приміщення спортивного призначення повинні носити універсальний характер, володіти гнучкістю планувальних рішень з можливістю трансформації деяких ділянок для колективних та індивідуальних занять.

Функціональне зонування табору в зимовий час, включає в себе, всі ті ж основні зони, що і в літній період, за винятком деяких зон: вхідна зона; адміністративна зона; медична зона; спортивна зона, тут включає в себе каток; культурно - масова зона; житлова зона – тут розміщені два житлових корпуси; зона харчування, а також господарська зона і сама зона відпочинку для прогулянок на лижах, а так само майданчик для зимового містечка.

Для ефективності використання корпусів табору в зимовий період часу і менших витрат на опалення їх рекомендується блокувати між собою, щоб мати можливість потрапити в будь-який з них не виходячи на вулицю.

Отже, основними принципами архітектурно-планувальних рішень дитячих закладів відпочинку є:

- при проектуванні об'єктів передбачити можливість часткового їх використання в зимовий час;
- приміщення їдальні проектувати з розрахунку харчування однієї зміни при чисельності табору до 400 осіб, в дві зміни - при чисельності табору понад 400 осіб, при цьому рекомендується в літній час частково розміщувати обідню зону на відкритих літніх майданчиках;
- встановлення логічної системи зв'язків між усіма елементами середовища;
- передбачити можливість трансформації деяких ділянок приміщень спортивного призначення для проведення колективних та індивідуальних занять.
- формування простору максимально наближеного до людини;
- насичення деталями, що несуть пізнавальну інформацію;
- розвиток форми споруд у вертикальній площині та ін. [5].

Висновки

На сьогоднішній день за своєю кількістю, технічного стану та благоустрою багато з них не забезпечують необхідної обстановки для здійснення ефективного відпочинку і виховання дітей. Актуальність розробки нових підходів до проектування пов'язана і з моральним і фізичним зносом

територій існуючих дитячих таборів відпочинку, а так само багато в чому не рентабельного функціонування окремих елементів комплексів, що підтверджується результатами натурних обстежень. Крім того, відсутня ряд приміщень і територій для реалізації нормальної виховно-освітньої роботи з дітьми. Очевидним є і той факт, що до сих пір немає єдиної методики в проектуванні масових дитячих таборів замиського типу. Немає чітких теоретичних і практично обумовлених категорій і положень, що визначають функціональні, просторові, смислові та інші залежності між складовими елементами табору.

На закінчення слід зазначити, що дотримання всіх важливих факторів навіть на стадії проектування призведе до створення нової якісної території дитячого табору, яка відповідає сучасним потребам та тенденціям у навчанні та дозвіллі.

Список використаної літератури

1. История развития детских лагерей и детского отдыха [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://goldf2.livejournal.com/> -Заглавие с экрана
2. Сидорова Н.И., Коренькова Г.В. Современное состояние процессов реконструкции детских оздоровительных лагерей / Молодежь и XXI век-2017: материалы VII Международной молодежной научной конференции (21-22 февраля 2017 года), в 4-х томах, Том 3, Юго-Зап. гос. ун-т., Курск: Изд- во ЗАО «Университетская книга», 2017. С. 315-317.
3. ДСанПіН 5.5.5.23-99."Улаштування, утримання і організація режиму діяльності дитячих оздоровчих закладів", [Чинний від 26 квітня 1999 року] – Мінрегіонбуд України, Київ, 1999. — 12 с.
4. Томакова И.А. Экономические и социальные аспекты развития детских лагерей отдыха / И.А. Томакова, Ю.А. Хорохордина // Электронный научно-теоретический гуманитарный журнал «Духовная ситуация времени. Россия XXI век» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://elibrary.ru/download/elibrary_27710686_24084145.pdf
5. 10 лучших детских лагерей мира [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://ru.hellomagazine.com/>-Заглавие с экрана

Стасюк Роман Валерійович — студент групи БМ-17б, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: rombx29@gmail.com

Рундюк Світлана Володимирівна — кандидат технічних наук, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: rundyksv@gmail.com

Stasiuk Roman — student of BM-17b group, Faculty of Construction, Heat Engineering and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: rombx29@gmail.com

Svitlana Ryndiuk — PhD, senior lecturer of department construction, urban and architectural Vinnytsia National Technical University, e-mail: rundyksv@gmail.com